

Teresztenye Község Önkormányzata

2025. – 2030. -ig szóló

GAZDASÁGI PROGRAMJA

Elfogadva:

2025.

Határozat száma:

BEVEZETÉS

A Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 116. §-a (1) bekezdésének előírása szerint a képviselő-testület hosszú távú fejlesztési elképzeléseit gazdasági programban, fejlesztési tervben rögzíti, melynek elkészítéséért a helyi önkormányzat felelős.

E paragrafus (2) bekezdése értelmében a gazdasági program, fejlesztési terv a képviselő-testület megbízatásának időtartamára, vagy azt meghaladó időszakra szól. A gazdasági program, fejlesztési terv helyi szinten meghatározza mindazokat a célkitűzéseket és feladatokat, amelyek a helyi önkormányzat költségvetési lehetőségeivel összhangban, a helyi társadalmi, környezeti, és gazdasági adottságok átfogó figyelembe vételével a helyi önkormányzat által nyújtandó feladatok biztosítását, színvonalának javítását szolgálják. A gazdasági program, fejlesztési terv – a megyei területfejlesztési elképzelésekkel összhangban – tartalmazza, különösen: az egyes közszolgáltatások biztosítására, színvonalának javítására vonatkozó fejlesztési elképzeléseket.

A gazdasági programot, fejlesztési tervet a képviselő-testület fogadja el és az Möt. 42. §-ának 4.pontja szerint ez a hatásköre másra nem ruházható át. A képviselő-testületnek ennek a kötelezettségének az alakuló ülését követő hat hónapon belül kell eleget tennie.

Ezen rendelkezések figyelembe vételével Teresztenye Község Önkormányzata a 2025. január 1. – 2030. december 31. közötti időre szóló gazdasági programját a következők szerint határozza meg.

1. HELYZETELEMZÉS

Alapadatok:

Terület: 870 ha

Lakosság: 44 fő

Polgármester: Brogli Attila

Jegyző: Vécsei Vilmos

Fekvése, megközelíthetősége:

A 27-es útról Szalonna után nyugatra letérve, mintegy 10 km-re, az Aggteleki-hegység déli és a Putnoki-dombság északi peremén, egy völgykatlanba települt a falu. Zsáktelepülés, tovább már nem vezet út. Megközelíthető még Rudabánya felől Felsőtelekesen át, vagy a 26-os út felől Ragály, Kánó érintésével. Mindhárom irányból gyönyörű táj tárul az utazó elé.

A kistérség központjához 35 kilométer távolságra van, de Kazincbarcika távolsága is ugyanennyi.

Története:

A község történetileg Torna, majd Abaúj-Torna Vármegyéhez, 1950-től Borsod-Abaúj-Zemplén Megyéhez tartozik. Neve szláv eredetű, nádist jelent. A falut történelme során több nemesi család birtokolta, de a pálos rendnek is voltak itt birtokai. A történelmi viharokat nagy veszteségekkel vészelte át, a török időkben elnéptelenedett. A XVIII. sz. közepén népesítették be főleg református vallású magyar telepesek. A későbbiek során a lakosság mezőgazdasági kistermeléssel, szőlőműveléssel foglalkozott.

Gazdaság:

A természeti, domborzati viszonyok a mezőgazdasági művelés számára kedvezőtlenek, így főleg az erdő dominál, de rétek és legelők is megtalálhatók a település határában. Valaha szőlőt is termeltek. Ma már a szőlőművelésnek nyoma sincs, a lakosság az erdőművelés mellett döntően a mezőgazdaságból élt. A szántóföldek nagy részén búzát, kukoricát, cukorrépat termeltek. Ma sok a parlagon hagyott föld, az elvadult gyümölcsös. Állatállomány nincs, pedig az állattartásnak kedvező feltételei vannak.

A településen ipari jellegű tevékenység nincs, két kereskedelmi és két szolgáltató társas-, és két egyéni vállalkozás működik a községben.

Környezeti viszonyok:

A környéken jelentősen szennyező tevékenység nem folyt, ezért talaja és vizei nem szennyezettek. A községbe vezető út forgalmi terhelése is kicsi, így a levegő szennyezettsége sem számottevő. Legfőbb szennyező forrás a kommunális hulladék, melynek elszállítása, kezelése már megoldott.

A külterület egy része az Aggteleki Nemzeti Park felügyelete alá tartozik. A Park szakmai tevékenységét ellentmondásosan ítélik meg. Jelentős szemléletbeli különbségek vannak a terület kezelését illetően. A lakosság esetenként a gyorsabb, könnyebb jövedelemtermelő megoldásokat keresi, a szigorúbb, nehezebb szakmai előírásokkal szemben.

Infrastruktúra:

A településen a villany- és vízszolgáltatás 100 %-os, a szennyvízhálózat 70 %-os. Gázszolgáltatás megoldott. A telefonhálózat kiépült, de már ennek kisebb a jelentősége mint régen, mert legtöbbször mobil készüléket használnak. Kiépülésre került a településen az üvegszálalás internet hálózat.

Napi 6 buszjárat biztosítja az összeköttetést a környékbeli településekkel. A faluban több gépjármű van, főleg a székhelyet létesítő különböző vállalkozások által. A faluban már semmilyen bolt nem működik.

Önkormányzat

Az önkormányzat az egyetlen működő intézmény a faluban, 1 főt foglalkoztat.

A településen napközi otthonos óvoda és iskola nem működik, háziorvosi rendelő van.

A forráshiánnyal küzdő önkormányzat önerő hiányában csak kisösszegű állami támogatásokra tud pályázni. 2010 óta több alkalommal pályázott megyei, illetve országos támogatásra. Legfőbb megoldandó problémái közé tartozik, a falukép javítása, a közszolgáltatások fejlesztése.

Az önkormányzat tagja a Galyasági Település-szövetségnek.

A humán erőforrás állapota

A lakosság száma a 2025. január elseje szerint 0-18 éves 9 fő, 19-62 éves korú 28 fő, 62-év fölötti 7 fő.

Helyben 2 fő dolgozik. Az önkormányzat 0 fő regisztrált munkanélkülit tart nyilván.

A településen élők egészségi állapota rossz. A lélekszám folyamatosan csökken.

A településen 11 család él, a lakóházak száma 35. az üresen álló lakóépületeket más településen, főleg városban élők vásárolták meg hétvégi, üdülő házaknak. Állandó lakosnak nem jelentkeznek be, ezért velük nem lehet sem rendszeres gazdasági, sem közéleti szereplőként számolni.

Idegenforgalom

A község református erődtemploma műemlék jellegű, temetőjében faragott kopjafás síremlékek találhatók. Nevezetes még a Kinizsi barlangforrás.

A település és környéke kedvező terep a rekreáció, turizmus számára. Az utóbbi időben ezt a lehetőséget kihasználva több városlakó vette meg a település megüresedő házait, hétvégéit, szabadságát töltve itt. A megüresedett házak egy részét vendégházakká alakítják át, a falusi turizmust kedvelők számára, de már üzemel közösségi szálláshely is a településen. A szálláshelyek száma 2 férőhelyek száma : 36.

2. SWOT ELEMZÉS

Erősségek

Természeti szépség
Védett, különleges növény és állatvilág
Viszonylag szennyeztelen környezet
Távolság a zajos, szennyezett területektől
Rekreációs pihenési lehetőségek
Vendégfogadó készség
A helyben lakók erős kötődése a faluhoz

A településszövetség segítsége
Az Aggteleki Nemzeti Park hatása

Lehetőségek

Idegenforgalmi fogadóképesség bővítése
Községi szolgáltatás színvonalának emelése
Közbiztonság erősítése
Autóbusz járatszám növelése
Erdő- és mezőgazdálkodási munkahelyteremtés
Biogazdálkodás
A lakosság csökkenésének megállítása

Gyengeségek

A lakosság előregedése
Forráshiány
Kevés munkalehetőség
Alacsony szolgáltatási színvonal

Rossz közlekedési feltételek
Gyenge helyi természetvédelem
Információ-hiány

Veszélyek

Pályázati önerő hiánya
A lakosság elszegényedése
Fiatalok elvándorlása
Csökkenő népesség
Az Aggteleki Nemzeti Parkkal
való együttműködés alacsony foka

3. GAZDASÁGI CÉLKITŰZÉSEK

A közszolgáltatások biztosítására, színvonalának javítására vonatkozó megoldások, fejlesztési elképzelések

Házi segítségnyújtás

A házi segítségnyújtás működéséről és a szolgáltatások jelenlegi szintjének megtartásáról gondoskodni kell, mert a lakosság életkorának előrehaladásával életviteléhez egyre több segítségre lesz szükség. Fenn kell tartani ennél a területnél a foglalkoztatás szintjét is és javítani kell a feladatellátás körülményeit. A feladatot Perkupa Község Önkormányzata mint a közös hivatal székhelye látja el.

Óvodai nevelés

A csökkenő lélekszám az óvodáskorúak létszámánál is jelentkezik. Jelenleg egy ilyen korú gyermek él a településen. Az önkormányzat az óvodai ellátáshoz kapcsolódó kötelező feladatát Perkupa Község Önkormányzatával kötött feladat ellátási szerződés keretében a Perkupai Egységes Óvoda és Bölcsőde útján látja el.

Egészségügyi ellátás

A háziorvosi ellátás vállalkozás formájában Perkupa központtal működik. Az önkormányzat érdeke a lakosság minél magasabb szintű egészségügyi ellátása, ezért törekedni kell az orvosi működéshez szükséges tárgyi feltételek javítására.

A védőnői szolgálat Perkupa székhellyel működik, ezen a területen cél a színvonal megtartása és a már megkezdett, anya- és csecsemőprogramok folytatása szükséges.

Szociális ellátás

A már kialakult szociális ellátó rendszert továbbra is működtetni kell (étkeztetés, házi segítségnyújtás, családsegítés), és törekedni kell a nyújtott szolgáltatások színvonalának növelésére. Meg kell vizsgálni új szociális ellátások bevezetésének lehetőségét, és lakossági igény esetén meg kell teremteni annak feltételeit. A szociális ellátások személyi feltételeit továbbképzésekkel, tárgyi feltételeit pedig az e célra használt épületek felújításával, korszerűsítésével és tárgyi eszközök beszerzésével kell javítani.

Közrend, közbiztonság

Az idős emberek biztonságérzete rendkívül fontos, ezért szükség esetén az önkormányzatnak is közre kell működni annak fenntartásában. A közreműködés módja lehet a rendőrséggel való szorosabb együttműködés, polgári őrség vagy éjjeli őrizet szervezése. Kiépítésre került a településen a kamerarendszer, amely a közbiztonság erősítését szolgálja.

A munkahely teremtés feltételeinek elősegítése

Az önkormányzat kiemelkedő feladatának tartja a lakosság megélhetésének javítását. Ennek keretében az elkövetkezendő időszakban is törekedni kell a foglalkoztatási helyzet javítására. Ennek eszköze elsődlegesen a közfoglalkoztatás, a Munkaügyi Központ által szervezett foglalkoztatási programokban való részvétel. Ezeket a lehetőségeket a munkanélküli lakosság érdekében a lehető legteljesebb mértékig ki kell használni. E mellett nyitottnak kell lenni azokra a külső kezdeményezésekre, melyek a foglalkoztatási szint növelését eredményezheti, így különösen a bedolgozói jogviszony keretében való foglalkoztatás feltételeinek megteremtésére irányuló törekvésekre, a beruházások ösztönzésére, a turizmus fejlesztésére. A településre irányuló befektetéseket telephelyi feltételek megteremtésével, adókedvezmények biztosításával, a turizmus növekedését pedig marketing tevékenységgel kell elősegíteni. Erősíteni kell a helyi kötődést, lokálpatriotizmust, dolgozni kell testvér települési kapcsolatok kialakításán, meg kell őrizni a helyi hagyományokat.

A településfejlesztési politika

A településfejlesztés legfőbb iránya – a lakosság csökkenése és elöregedése következtében – az üdülő faluvá válás. E cél megvalósítását a község komfortosítása, külső arculatjának javítása, utak felújítása a szolgáltatások körének bővítése, a település idegenforgalmának fejlesztése szolgálja. Ezért törekedni kell a rendezett falukép, az egységes megjelenés kialakítására. E mellett a településfejlesztésnek szolgálnia kell a községben élő lakosság közérzetének javítását is.

Az adópolitika célkitűzései

Az adó politikának egyszerre két látszólag ellentétes célnak kell megfelelnie: segítenie kell az önkormányzati gazdálkodás stabilitását, a költségvetési egyensúly fenntartását, ugyanakkor – lehetőség szerint – nem járhat a lakossági terhek növekedésével.

ÖSSZE G Z É S

Az önkormányzat működésének az elkövetkezendő öt évben két fő feladatot kell megcélózni:

Segítenie kell a falu jelenleg és jövőbeni fejlődését, a legteljesebb mértékben ki kell szolgálnia a lakosságot. Ennek feltételeként a gazdálkodásban biztosítani kell az önkormányzati folyamatos működőképességet, a feladatok ellátásához a pénzügyi forrásokat. A működés biztonságossága megkívánja, hogy az önkormányzat valamennyi pályázati és bevételszerzési lehetőség kihasználására törekedjen.

Teresztenye, 2025.március.25.

Brogli Attila
Polgármester

